

Пролог

Б уває, Емі заскочує мене зненацька. Я бачу її, і вже за мить мене переповнюють емоції. Вони приходять без попередження. Не придумали ще маршрутної мапи скорботи. Не існує правил. Я не можу передбачити, що стане причиною: її лице широким планом на величезному екрані BRIT Awards; її пісня в залі аеропорту, де я чекаю рейс до Нью-Йорка; японський сервіз, який вона привезла мені з блошиної крамнички в Кемдені, на який я натрапила, розбираючи сервант; згадка її імені. Такі моменти, незалежно від того, чи я оточена силою-силенною людей чи сама-самісінька, змушують мене зупинитись — я не ладна ворухнутися через хвилю почуттів. Та дивним чином вони мене втішають. Вони нагадують, що я досі можу відчувати, що я не загубла.

Я боюся того дня, коли це зміниться. Боюся, що Емі припинить жити в моїх думках і моєму серці. Не хочу, щоб цей день наставав. Гадаю, він і не настане. Я любила її. Завжди любитиму. І сумую за кожною її рисою. Емі, благослови її Господь, була надзвичайною.

Я часто додаю «благослови її Господь» як невіддільну частину її імені. Так я визнаю, що вона не була простою дівчинкою. Емі була однією з тих небагатьох, хто дійсно вплинув на світ. Ще з перших років вона була галаслива, бешкетна, налякана й чутлива. Справжній вир емоцій: іноді чарівна, а іноді нестерпна. Це гарно пасує до боротьби проти залежностей, які врешті забрали її життя.

Емі не відійшла просто. Її смерть була заплутаною, а життя лишилося незавершеним — не так передбачає природний порядок. Вона не лишила по собі відповідей, самі запитання, і роками після її смерті я намагалася надати сенс обірваним кінцям її надзвичайного існування.

Я втратила Емі двічі: уперше через наркотики й алкоголь, і врешті в суботу, 23 липня 2011 року, коли обірвалося її коротке життя. Я не вірю численним припущенням, ніби Емі хотіла померти. Без сумніву, вона вела битву проти тої, ким була і ким стала, але вона мріяла, що колись матиме дітей, а значна її частина любила й насолоджувалася життям і людьми навколо. Але вона була дівчинкою, яка кидала виклик владі, людиною, яка завжди тиснула трішечки сильніше, ніж усі навколо неї. Бувало, вона казала мені: «Мамо, я ненавиджу посередність. Ніколи не хочу бути посередньою». Якою б вона не була, але точно не посередньою. Вона мала феноменальний талант і брала від нього все; брала від життя все; від свого тіла вона брала ще більше. У думках вона була непереможна, але насправді така ж вразлива, як усі ми. Час від часу вона ввижається мені в різних образах, і зі шкодливою усмішкою каже: «Упс, мамо, я не хотіла. Цього разу я зайшла задалеко».

Я не очікувала, що втрачу Емі саме тоді. З першого вечора, коли я взяла її на руки, вона була постійною і важливою частиною мого життя. Але протягом найгірших років її наркозалежності були моменти, коли я щиро вважала, що бачу її востаннє. Емі стала рабинею наркотиків, і риси тієї доньки, яку я виховувала, повільно зникали. В минулому вона готова була на все, щоб дістатися до мене, де б я не була, але з розвитком залежності вона ставала все менш надійною і вже не могла зібратися без допомоги цілої вагаги, яка розчищала для неї шлях і потім прибирала. Вона стала дико сентиментальною і злостивою. Вона сиділа напроти мене, коротка спідниця відкривала ноги, а гострі

коліна випинали з-під шкіри. Я бачила, що коїться. Бачила, як розкладається її крихітне тіло, але не могла нічого зробити. Я її мама, але абсолютно безпорадна. Я могла їй дзвонити, могла приходити, але не могла її врятувати. Я знала, що як спробую, то втрачу і себе теж.

Певний час Емі намагалася захистити мене від реалій свого життя. Вона хотіла, щоб я лишалася для неї «мамусею», фігурою, незаплямованою всім, через що вона проходила. Емі приглядала за мною все життя, особливо після розпаду мого шлюбу з її батьком Мітчелом, і я підозрюю, вона не хотіла мене засмучувати. Але матері мають інтуїцію, тож я зайнялася заповненням прогалин. Що серйозніші були проблеми Емі, то важче було приховати деякі речі.

Злети і падіння тих років відбилися і на Емі, і на всіх довкола. Любов до Емі перетворилася на нескінченний цикл думок про те, що я її втрачу, що поки не втратила, що я її втрачу, що поки не втратила. Це можна описати як затримку дихання під водою, коли хапаєш ротом повітря щоразу, як спливаєш на поверхню, а тоді топчешся на місці й гадаєш, чим закінчиться наступне занурення.

До того ж 2006 року — коли залежності Емі почали її пожирати, — мені якраз офіційно діагностували розсіяний склероз. У мене були його симптоми понад тридцять років, майже від самого народження Алекса, старшого брата Емі, і саме тому зараз я ходжу з паличкою. Непередбачуваність Емі означала для мене життя в постійній напрузі, тож мое здоров'я сягнуло критичної точки. Я часто, бувало, думала: «Це все відбувається з моєю родиною насправді?». Але тоді ввімкнулися мої інстинкти виживання.

Я завжди була прагматичною, але прагматично думати про залежність доньки — одна з найскладніших речей для матері. Я працювала фармацевткою, поки хвороба не вигнала мене на дочасну пенсію, тож медична освіта допомогла сприймати проблеми Емі як хворобу. Однак, навіть

озброєній цим знанням, мені було вкрай важко триматися. Я довірилася терапії в надії, що віднайду сенс у тотальному руйнуванні всіх складових життя. Мені потрібно було проговорити свої проблеми з людиною, емоційно не залученою в драму нашого життя. Крок за кроком я почала зосереджуватися на іншому. Я взяла павзу, і хоч час від часу відчувала провину, я припинила казати собі, що це неправильно. Розквітали нові стосунки з моїм нинішнім чоловіком Річардом, якого знаю з дванадцяти років. Я переконала, що все це разом з внутрішньою рішучістю дало мені величезну проникливість і силу як під час життя Емі, так і після її смерті.

Аж до літа 2011 року я вірила, що Емі стане краще, — ми всі вірили. Вона майже три роки не вживала наркотиків, майбутнє знову замайоріло перед нами, хоча її життя й пронизували запої. Попри це, наші очікування змінилися і я була оптимістично налаштована щодо її майбутнього. Замість загадувати, чи помре Емі і як це станеться, я почала уявляти, що колись їй буде краще. На жаль, той день так і не настав, а мене завжди ятрить почуття втраченого майбутнього, хоча я й мусила прийняти реальність.

Емі увірвалася в моє життя, мов смерч, і назавжди його змінила. Іноді її історія здається нереальною, хоча я проживала її разом із нею. Як мама я пишалася тим, як моя донька досягає успіху і визнання, яких відчайдушно прагнула. Але швидко цей сильний особистий зв'язок став громадським надбанням. Все її життя стало громадським надбанням, і я гадаю, що нас, її родину, теж втягнули в це. Всі, хто цікавився Емі, думали, що знають її, і всі хотіли її для себе, а вона до такого була геть не готова. Вона ходила абсолютно непевною межею між втечею від софітів і потребою бути поміченою.

В цьому ми з Емі відрізнялися. Упродовж її життя, і навіть зараз, я не могла і не можу розслабитися під софітами.

На відміну від Мітчела, мені дуже важко перебувати в центрі громадської уваги. Мені ніколи не подобалося ходити червоними доріжками, хоча мій чоловік Річард каже, що я крутіша за варені яйця. Чи отримувала нагороди від імені Емі, чи збирала гроші для фонду Емі — благодійного фонду, який ми з Мітчелом заснували в перші місяці після її смерті, — я підіймалася на більшу кількість сцен, ніж могла колись уявити. Зараз я все роблю з Емі в серці. А коли трапляється щось надзвичайне — а після смерті Емі відбулося багато надзвичайного, — я кажу собі: «Дженіз, це частина історії». Я лише не впевнена, чи це моя історія, чи я споглядаю події власного життя так, наче це чиесь кіно. Зі мною і моєю родиною сталося так багато речей, які майже неможливо осмислити. Такі речі я складаю до «коробки сюрреалізму» у себе в голові, яку розберу пізніше, просто щоб я могла продовжувати жити.

Ідея розповісти історію мого життя з Емі вперше виринула 2007 року, коли зі мною зв'язалася літературна агентка і спитала, чи не розгляну я можливість написати книгу. Я не була в захваті від цього задуму, але вийшла із зустрічі з думкою, що, можливо, я зроблю це, але тільки після того, як Емі остаточно одужає. Я подзвонила їй і запитала, що вона думає про цю пропозицію. «Не треба, мам, — однозначно відказала вона мені. — Не хочу, щоб люди знали, хто я». Що ще скажеш. Емі влаштувало, що публіка бачить лише її зачіску, підведені очі й карколомний стиль життя, хоча ми знали, що за цим стоїть набагато більше.

Тоді мені й на думку не спало б іти проти її волі. Тепер життя змінилося. Я довго й ретельно все обмірковувала перед тим, як врешті погодитися розповісти нашу історію, але, щойно ухвалила рішення, зауважила, що початкова тривога поступово зникла. Що пригадування щасливих моментів, що прийняття неприємних фактів допомогло мені самій. Допомогло зрозуміти, скільки фантастичного

було в нашому звичайному житті і скільки саморуйнівного. Я частково перевідкрила для себе й життя Емі: під лавиною слави й залежності поховані коштовні спогади, які губляться в життєвому вирі матері, що працює. З часом спогади зникають, а розсіяний склероз погіршує цей процес — на жаль, втрата ясності розуму є частиною цієї руйнівної хвороби, — тож я хотіла записати власні спогади до того, як втрачу їх назавжди. Роками я читала й чула стільки брехні про Емі, що відчула сильне бажання розставити крапки над і.

Родина і друзі, фото й щоденники Емі допомогли мені знову скласти наше життя до купи. Поки я розбирала ці шматочки, мене вразило, наскільки моментами життя Емі точно відображало певні аспекти мого життя задовго до її народження. Емі схожа на мене зовні. Наші табелі майже ідентичні. Ми обидві любили пригоди, і кожна по-своєму випробовувала межі прийнятнього, не особливо думаючи про наслідки. Я мовчки бунтувала проти домашнього життя в передмісті 70-х та 80-х. Емі постала проти штучного світу попмузики й стала всесвітньо відомою. Врешті-решт, вона постала й проти решти світу, а тоді й проти себе.

Попри те, що моє серце, очевидно, крається, мені додає сил нагадування про те, чого досягла Емі, чого досягли ми. Я здобула дві вищі освіти, виховуючи Алекса й Емі, і хотіла спонукати їх обох припустити, чого вони могли б досягти. Емі міцно хапалася за будь-яку можливість і рано усвідомила свій потенціал. Я лише сподіваюся, що вона схвалила б цю книжку як чесний погляд на її життя, хоча я можу уявити, як вона знизує плечима і каже: «Мам, про мене нема що казати, чесно».

Зараз я ношу ланцюжок Емі. На ньому золота зірка Давида, яку їй подарували, коли вона була немовлям. Я ніколи її не знімаю. Ще я вдягаю її каблучку. Іноді я навіть вдягаю її речі — футболки — і почувуюся до неї ближчою. Як

я вже казала, не існує правил скорботи. Бувають дні, коли примиряюся з нею, бувають ночі, коли прокидаюся в сльозах. Але я намагаюся не зосереджуватися ні на негативних сторонах її життя, ні на тому, як її смерть розчавила мою родину. Я продовжую жити, як і завжди, стараюся знайти собі хоч якесь заняття. Здається, це єдине, що допомагає мені прожити ще один день.

Я шаную талант Емі й ціную величезний дар, який вона дала світові. Він житиме ще довго після того, як нас з родиною вже не буде. Як і Фонд Емі Вайнгауз, який уже почав міняти життя дітей, котрі з тих чи інших причин збилися на манівці й загубили шлях. Для мене дуже важливо, що весь мій прибуток від цієї книжки пожертвують у фонд Емі. Ми хочемо працювати з якомога більшою кількістю дітей, допомогти їм усвідомити власний потенціал, і я знаю, що Емі підтримує кожен наш крок.

Я вирішила не оплакувати Емі. Завантажила її альбоми й відео концерту в Сан-Паулу на айпод. Лише її голос здатен загнати мене нагору на велотренажер, на якому я займаюся, щоб полегшити перебіг хвороби. Гадаю, ніщо інше не могло б мене змусити. Однак трапляються миті, коли я чую оголеність її голосу і замислююся, наскільки світ розумів її вразливість.

Вона була співачкою, суперзіркою, наркозалежною і молододю жінкою, яка неслася назустріч передчасній смерті. Проте для мене вона просто Емі. Вона була моєю донькою і подругою, і вона буде зі мною завжди.